

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTOLLE

Kuopion toimipaikan kirjaamo, PL 1741, 70101 KUOPIO,
p. 020 636 1030, kirjaamo.ita@avi.fi

VIITE: Kuopion Energia Oy:n hakemus: ”Kokkosuon turvetuotantoalueen ympäristö- ja vesitalouslupa sekä toiminnanaloittamislupa, Pielavesi”, ISAVI/27/04.08/2011

ASIA: Muistutusten ja vaatimusten esittäminen viitekohdassa mainitussa asiassa

1. MUISTUTTAJA ja VAATIMUSTEN ESITTÄJÄ

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry (ILYY)
Iisalmen luontomuseo, Kirkkopuistonkatu 9, 74100 IISALMI
iisalmi.luontomuseo@gmail.com
p. 017-818 387, 0407212618
Y-tunnus 0758532-0

Ympäristönsuojelulain (YSL), luonnonsuojelulain (LSL) ja vesienhoitolain (VHL) mukaisesta asianosaisuudesta lausutaan tarkemmin perustelujen kohdassa yksi.

2. ILYY ry vaatii, että

- a) hakemus hylätään, eikä yhtiölle anneta oikeutta jätevesien laskemiseen naapurikiinteistöille
- b) hakemusta ei pyydetä täydennettäväksi, vaan se tulee arvioida osana muita turvehankkeita
- c) vesitalouslupahakemus hylätään, koska ruoppaus olisi LSL 3 § ja YSL 5.1 § vastainen
- d) toiminnanaloituslupa hylätään muulta kuin biomassan varastoinnin osalta

3. päätökseen kirjataan jatkossa huomioitavaksi:

- a) paikalliset olot (kuten Vaasan Hallinto-oikeus teki Hirvisuon tapauksessa v. 2011)
- b) näyttö sijainnin haitoista ja ongelmista

4. Toissijaisesti ILYY ry muistuttaa lupaharkinnan vuoksi, että

- a) varastokäytöstä pitäisi esittää tiedot kunnan ympäristötoimelle
- b) ISAVI pyytäisi kunnan arvion milloin Lampaanjärvi tulee osayleiskaavoituksen piiriin
- c) dokumentoitaisiin toiminta-alueen maastuneisuus ja mineraalimaakontaktit

PERUSTELUT, edellisen numeroinnin mukaisesti:

1. Asianosaisuus ja sen ulottuvuus: ILYY on LSL:n, YSL:n ja vesienhoitolain tarkoittama yhdistys, jonka

toimialueeseen kuuluu myös Pielavesi. Jatkoaikaa muistutukselle on myönnetty 14.11. saakka.

2a) Tällä ahtaalla sijainnilla yli 45 hehtaarin tuotanto ja auma-alueet altistavat vesistöt turvelaskeumille: turvetta ja muuta kiintoainesta kertyisi Lampaanjokeen ja -järveen sekä ilma- että vesilaskeumana. Haittaa lisäksi se, että kenttiä ympäröivä laaja, lupien ulkopuolinen metsäojitus johtaisi pölylaskeumaa myös yhtiön ehdottamiin **purkuojiin**. Purkuvesi olisi jätevettä altaista huolimatta. Tällaisilla maaperälaaduilla purkuvesi olisi ominaisuuksiltaan sellaista, että siitä aiheutuisi sekä Lampaanjoen että -järven YSL:n mukaista vesistön pilaantumista. Tätä tapahtuisi maaperästä päätellen siinä määrin, että hakija ei voisi kompensatioilla tai muilla toimilla korjata alapuolisten vesienlaadun heikkenemistä. Näin ollen kun pilaantumisen ehkäisyä ei nyky menetelmillä saavuteta (tehostetulla vesiensuojelurakenteillakaan), **tulee hakemus hylätä nimenomaan sijoituspaikaltaan soveltumattomana**.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminnan sijoituspaikka. YSL 6.2 § mukaan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon, toiminnan luonne ja pilaantumisen todennäköisyys sekä mm. muut **mahdolliset sijoituspaikat alueella**. Koska ei ole saatu *selvitystä vaihtoehtoisista sijoituspaikoista*, eikä pilaantumisen todennäköisimmistä syistä, lupaa ei tule myöntää. Vaikutusten arviointi edellyttää ratkaisevasti monipuolisempia lähtötietoja. Luvituksessa ei ole kyse minimitetietoja hipovista tiedon palasista, vaan tosiasiapohjaisista näytöistä, jotta tavoitteet YSL 1 ja 6 § mukaisesti täyttyisivät. Yhtiön hallinnoima ala ei riitä haittojen ehkäisyyn, eikä yhtiöllä ole riittäviä keinoja estää turvepölyn syntyä. Etäisyys lähimpiin asuntoihin tekee sijoituksen mahdottomaksi.

2b) Tietoja on esitetty tarkoituksellisen suppeasti. Vanhentuneiden tietojen toimittaminen on syy, miksi hakemus pitää hylätä. Ympäristölupahakemusta ei ole YSL:lla ja YS-asetuksella tarkoitettu ensisijaisesti vähä vähältä täydennettäväksi, vaan tietojen tulee olla asianosaisten käytössä. Vähittäin eteneminen johtaisi siihen, että lupaehtojen arviointi (YSL 6, 41, 42 ja 50.2 §) tehtäisiin yhtiön toimesta mahdottomaksi asianosaiselle - kuten nyt on käynyt. Silloin edes asianosaisena ILYY ei saa tietoja milloin yhtiö on saanut valmiiksi kunkin erillisselvityksen. Tällä kierroksella ei ole miltään osin mahdollista arvioida, millä ehdoilla ympäristölupa olisi myönnettävissä. Niinkin perustavanlaatuinen asia kuin muut tuotantokentät jätetään mainitsematta (kaava, GTK että P-Savon Liitto; ks. 4b)! Lisäksi **maatuneisuus on seikka, jota ei voida nyt muuttaa** – niinpä vesistöhaitat olisivat millä suojatoimilla tahansa liian suuret.

2c) **Vesitalouslupahakemuksen** arvioimiseksi ei ole selvitystä, vaikka selvitysvelvollisuus syntyy YSL 5.1 § nojalla. Selvitykseen kuuluu lajien nykytila, myös kalaston osalta. Paikan soveltuvuuden arviointi ei onnistu, jos meneteltäisiin yhtiön tavalla: ”Vesitalouslupa on tarpeen hankkeeseen sisältyvien laskuojien perkaamisen ja niistä maksettavaksi esitettyjen korvausten käsittelemiseksi.”

2d) **Toiminnan aloitukseen** ei ole esitetty syytä, jolla lupa olisi myönnettävissä. Väärin sijoitetun pintavalutuskentän valmistelu tekisi turhaksi muiden paikkojen harkinnan. Riittävän hyvää osaa ei ole

osoitettu hakemuksessa, eikä mineraalimaalla rikkomatonta alaa ole käytettävissä (ks. kohta 4d).

3a) Lampaanjoenreitti on ainutlaatuinen ja eroaa muusta Pielaveden alueesta, myös käyttömuodoiltaan. YSL ja VHL mukaisesti reitti on vesiensuojelullisesti arvokas. Mutta tilanne säilyy vain jos haitat estetään ENNAKOLTA. Pilaantumista ei voisi korjata tuloksellisesti. Asiakirjoista puuttuvat tiedot joen ja järven luontotyypeistä, maaperästä ja lajistosta YSL 40 § tarpeisiin. Lisäksi on YSÖ 40 § riski, että joen virkistyskalastus ja järven virkistysarvo vaarantuu. **Paikalliset olot** kuuluu kirjata, jotta kuuleminen hyödyttäisi vaikutusten arviointia. Pöytyän Hirvisuon esimerkki on saatavissa ESAVI:lta (VHaO:n palauttamana vireillä 31.8.11/ ESAVI/207/04.08/2011).

3b) Nykyinen näyttö sijainnin haitallisuudesta: Tavoiteltua vesientilaa ei saavuteta, jos aiheutetaan lisäpäästöjä. Lisäselvitykset eivät muuttaisi sitä tosiseikkaa, että tällä **sijoituspaikalla ei ole mahdollista noudattaa nykytekniikalla riittäviä päästörajoja, jotka varmistaisivat lasku-uomien ja Lampaanjärven vesienlaadun riittävän hyvänä**. Vesienlaatu ei saisi heiketä yhden tuotannonharjoittajan takia. Useilta turvekentiltä valuva humus turpoaisi vesistöissä ja tätä kautta pilaisi niitä monin eri tavoin.

Muuttunut tilanne v.2003 maakuntakaavan jälkeen. Sijoittamisessa ja vesiensuojelutoimien arvioinnissa on huomioitava alapuolisen vesistön herkkyys kuormitukselle sekä riski siitä, ettei vesientilatavoitteita saavuteta. Vain v.1980 GTK:n turveraporttia (http://www.gtk.fi/data/tr/Pielavesi_62.pdf) lainataan suon puuston ja maatuneisuuden osalta! Sen jälkeen tilanne on muuttunut ratkaisevasti (uudempia tietoja on Pohjois-Savon liitolla), koska aluetta on edellisen omistajan toimesta lentolannoitettu ja ojitettu. Ojituksen takia kivennäismaata on paljastanut tavalla, joka tekee suuret alueet käyttökelvottomiksi pv-kenttien sijoittamiselle.

4a) Myös **varastokentän** raivaaminen vaikuttaisi suon virtaamiin ja naapurisuusoloihin. Koska pitkään metsittyneen ja maatuneen suon raivaaminen synnyttäisi sekä vesistö- että hiilidioksidipäästöjä, on taloudelliseen raivata alaa yhtiön muiden pielavetisten tuotantokenttien yhteyteen.

4b) Kaavoitukseen suo tuli GTK-raportin jälkeen. Maakuntakaavoitus ei ole varauksen sijainnissa arvioinut 2000-luvun vaatimuksia vesienhoidolle. Vaikutus jokeen ja järveen olisi luultavasti merkittävästi luonnontilaa muuttava. Siten se kuuluisi kuvailla valtakunnallisten maankäyttötavoitteiden avulla. Saman vesistön alueelle on kaavoituksella valmisteltu useita turvehankkeita (kuten ELY osoitti).

4c) Tuotantolohkojen maatuneisuustiedot ovat oleellisia **vaikutusten ennalta-arvioinnille**. Niiden avulla lupaharkinnan ja -ehdot voi perustaa *suokohtaisen huuhtomatietoon, huomioiden eri suokerrokset*. Lampaanjoen ja -järven välinen alue on sellainen vyöhyke, jota ei voi osoittaa tuotantoon ilman aivan uusia määrittämis- ja sijoittamismenettelyjä. On voitava arvioida tuotannon aikaista haitallista ainehuuhtoutumista (kuten KA, P, N ym/kg) esim. suhteessa energiamäärään (MWh). Jotta vesistökuormitus vähenisi, edelliset voisivat toimia kriteereinä (mihin eri lohkot soveltuvat parhaiten).

Mineraalimaakontaktin välttäminen ei onnistu ojien tukkimisella. Kun ojat nyt ulottuvat mineraalimaahan asti, osa vedestä karkaa alapuolelle niin, että vedenpuhdistumista (pv-kentällä) ei voi todentaa. Hankkeesta puuttuu pitoisuusanalyysit sen selvittämiseksi onko alueella suurentunut riski esim. seuraavien aineiden huuhtoutumiselle: Fe+Al+Mn.

4d) Harkinnassa kuuluu huomioida **vaikutukset, riskit sekä soveltuvat pilaantumisen estokeinot**. YSL 41 § ympäristölupa myöntäminen ei voi tapahtua ohittaen:

- i) Paikallisten olojen eli sijainnin tarkkaa dokumentointia
- ii) Yhteisvaikutus **muiden toimintojen kanssa** ei aiheuta merkittävää ”muuta ympäristön **pilaantumista tai sen vaaraa...**, **erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista** (VHL:n luokituksen säilyminen YSL 50 §)...” tai
- iii) ”yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden toiminnan vaikutusalueella”.
- iv) Metsämaalla käytetään yleisesti ojakatkoja, joten se kuuluu BAT:n minimiehtoihin turveyhtiöllekin (YSL 43.3 § nojalla)

(v) Vesiensuojelutoimien tuloksellisuus riippuu vielä monesta seikasta - sekä niistä tiedoista joita ei ole esitetty (maaperä, maannostumisen aste, turvekenttälölköjen sijoittuminen eri maannoksille), että paikallisista oloista, joista ei ole annettu ajantasaista tietoa. Siksi luvan myöntämiselle tai niiden täydentämiselle ei ole edellytyksiä. Yhtiö ei ole esittänyt paikkaa, johon pintavalutuskenttiä ja tehostettua vesiensuojelua olisi sijoitettavissa toimivalla tavalla. Nyt sijoittelu lähtee siitä oletuksesta, että kivennäismaista koituvat ongelmat poistuvat maata siirtämällä ja ojia tukkimalla. Tämä on kaukana parhaimman tekniikan ja sijoittamisedellytysten harkinnasta. Vaihtoehtoista sijoituspaikkaa ei ole vielä esitetty.

14.11.2011 Iisalmessa

Jarmo Yliluoma
puheenjohtaja
Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry

Pertti Kaarakainen
rahastonhoitaja
Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry

Janne E. Kumpulainen
asiamies turveasioissa